Zaaknummer: 0098305837
Documentnummer: 0098874842

gemeente Weststellingwerf

Memo

Aan:	College van B&W
Van:	Gemeenteraad
Team:	Beleid
Datum:	28 oktober 2026
Onderwerp:	Uitvoering Spreidingswet
Bijlage memo:	Brief Minister A&M d.d. 12-10-2026
N.a.v. toezegging raad d.d.:	

Geachte leden van de raad,

Met deze memo informeren wij u over de stand van zaken en invulling van de Spreidingswet. Sinds 2024 is de gemeente Weststellingwerf verantwoordelijk voor de realisatie van voldoende opvangplekken voor asielzoekers en alleenstaande minderjarige vreemdelingen zonder status (amv). Op 27 februari 2026 heeft de minister van Asiel & Migratie de indicatieve opgave per gemeente voor de tweede cyclus vastgesteld. De tweede cyclus van de Spreidingswet loopt van 1 januari 2027 tot 1 juli 2028.

De indicatieve opgave voor de gemeente Weststellingwerf voor de tweede cyclus bedraagt 129 opvangplaatsen voor asielzoekers waarvan 8 opvangplaatsen voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen zonder status.

Het doel van de Spreidingswet: een duurzaam en eerlijk verdeeld opvanglandschap in Nederland. Het ministerie van Asiel & Migratie beoordeelt per provincie of er voldoende opvangplaatsen beschikbaar zijn. Hierdoor kunnen gemeenten onderling afspraken maken over de verdeling van die opvangplaatsen.

Eerste cyclus Spreidingswet (februari 2025 – 1 december 2026)
Weststellingwerf heeft voldaan aan de opgave van de eerste cyclus door 32 reguliere noodopvangplekken aan te bieden in Hotel van der Valk in Wolvega en staat hiermee op de trede één van de interventieladder van het interbestuurlijk toezicht van de minister. Bij trede zes volgt indeplaatsstelling waarbij de minister een opvangplek aanwijst.

Tweede cyclus Spreidingswet (1 januari 2027 – 1 juli 2028)
In Friesland werken we als gemeenten samen aan een provinciaal plan. Dit plan is in concept besproken op 19 oktober in de provinciale regietafel (PRT). Voor de tweede cyclus is de verwachting dat er in Friesland voldoende opvangplekken voor reguliere asielzoekers en voor amv's worden gerealiseerd. Hierover ontvangt u deze week nog een brief van de Commissaris van de Koning.

Er worden in Friesland nieuwe duurzame asielzoekerscentra geopend die:
- tijdelijke noodopvanglocaties vervangen
- de mogelijkheid bieden aan locaties om te sluiten en
- het afschalen van locaties mogelijk maakt

Inbreng van Weststellingwerf

De gemeente Weststellingwerf biedt op dit moment geen duurzame opvanglocaties aan en draagt daarmee niet bij aan de uitvoering van de Spreidingswet. Dit is mogelijk omdat er gemeenten zijn in Friesland die aanzienlijk meer asielopvang bieden dan hun indicatieve opgave.

Als gemeente Weststellingwerf zijn we solidair naar de andere Friese gemeenten en de gemeente Westerwolde. Daarom levert Weststellingwerf een bijdrage door als overloop-opvang-gemeente noodopvang te bieden aan 100 asielzoekers voor een periode van 6 maanden. Op een tijdelijke – nog te bepalen en in te richten – opvanglocatie. Deze afspraak geldt voor een periode van 10 jaar, tenzij er andere afspraken worden gemaakt in een volgend provinciaal plan of er geen noodzaak meer toe is. Weststellingwerf organiseert maximaal één keer per drie jaar deze noodopvang. Hiermee creëert Friesland een flexibele schil van opvang zodat de asielketen wordt ontlast.

Waarom deze keuze?
Er zijn een aantal redenen waarom Weststellingwerf dit aanbiedt:

- De asielketen loopt vast.

Bijgevoegd bij deze memo zit de brief van minister van den Brink van Asiel & Migratie aan alle gemeenten in Nederland. De actuele situatie in de asielopvang is schrijnend. De Spreidingswet lost dit op korte termijn nog niet op. Daarom vraagt de minister om noodopvanglocaties. Aangezien Weststellingwerf geen duurzame opvang biedt is de kans groot dat de gemeente een rechtstreeks verzoek krijgt van de minister.

Het bieden van noodopvang lijkt tegenstrijdig met de uitgangspunten van de Spreidingswet. Maar, gezien de situatie in de asielketen blijft het nodig om noodopvang aan te bieden.

- De samenwerking in Friesland

De Spreidingswet heeft tot doel om de opvang van asielzoekers beter te verdelen in Nederland. De uitkomst van de wet hoeft niet te zijn dat elke gemeente een asielzoekerscentrum heeft. Een aantal gemeenten in Friesland vangt al meerdere jaren meer asielzoekers op dan ze moeten in vergelijking met andere gemeenten in de provincie. Wij zijn van mening dat iedere gemeente in Friesland moet bijdragen aan deze maatschappelijke opgave.
Als Weststellingwerf niet een substantiële bijdrage levert aan de Spreidingswet, waarbij de huidig voorgestelde inzet als minimaal wordt beschouwd, kan de gemeente Weststellingwerf worden geschrapt in het provinciale plan van de provinciale regietafel (PRT). Dit kan leiden tot verdere intensivering van het interbestuurlijke toezicht vanuit de minister van asiel & migratie.

- Het uitruilen van doelgroepen blijft uitdagend

Het is mogelijk om taakstellingen van verschillende doelgroepen (zoals Oekraïners of statushouders) te ruilen met andere gemeenten in Friesland. In de praktijk blijkt dit een uitdagende puzzel. Voor de toekomstige uitvoering van de Spreidingswet blijft de mogelijkheid tot uitruilen open staan.

Het vervolg
Tijdens de PRT van 9 november 2026 wordt het provinciaal plan definitief. Het college van B&W stelt de bijdrage van Weststellingwerf vast voorafgaand aan de PRT van 9 november. Uiterlijk 30 november stuurt de Commissaris van de Koning het provinciaal plan naar de minister van Asiel & Migratie. Het ministerie deelt de plannen met de Tweede Kamer en maakt alle provinciale plannen gelijktijdig bekend.

In de tussentijd gaat het college in overleg met het COA, het ministerie en andere Friese gemeenten die noodopvang aanbieden. De uitvoering van de Spreidingswet doen wij samen met de inwoners, ondernemers en gemeenteraad. Daarom stellen wij een participatietraject op en nemen wij de gemeenteraad mee in de te maken keuzes voor het uitvoeren van de tweede cyclus van de Spreidingswet.

Ook gaat het college graag met u als gemeenteraad in gesprek over de wijze waarop de gemeente Weststellingwerf in de periode na 2028 invulling geeft aan de uitvoering van de Spreidingswet

Bijlagen

1. Brief Minister van Asiel & Migratie over noodzaak tot noodopvang (nr 0098877404)